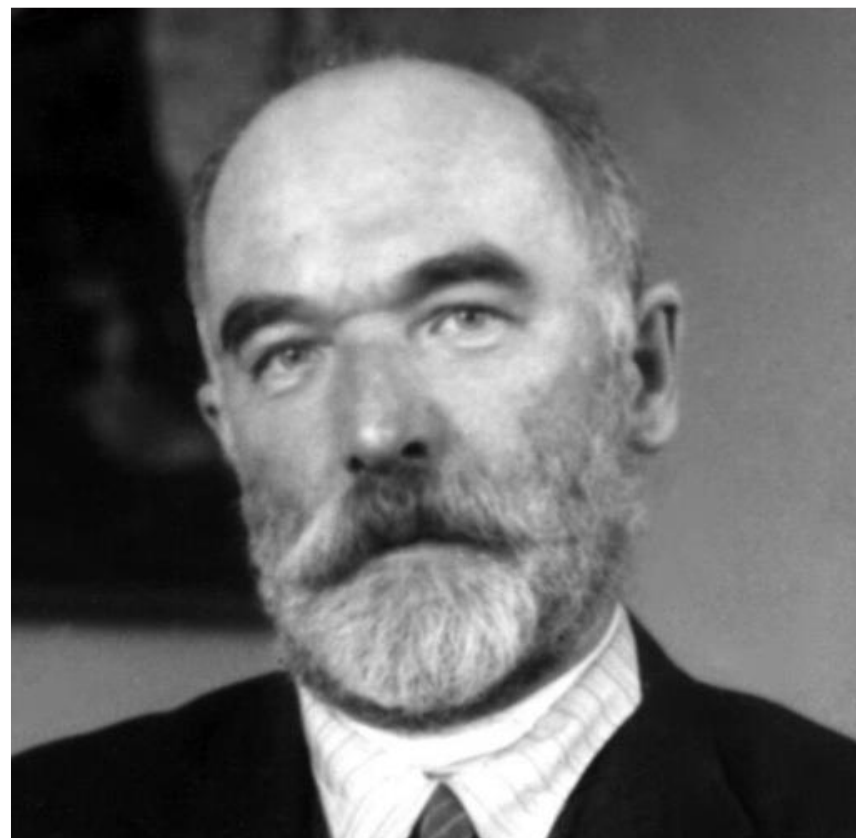

Jozef Gregor Tajovskij

JAROTTOVÁ, KUSÁ, RYBÁRSKA

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj

PROJEKT FINANČNE PODPORIL ŽSK

OBSAH

- ✓ Život
- ✓ Tvorba
- ✓ Rozbor diel
- ✓ Úryvky
- ✓ Video

ŽIVOT

- ✓ *18. október 1874 v Tajove
- ✓ pseudonym Tajovský podľa dediny, kde sa narodil
- ✓ najstarší z desiatich detí (7 bratov a 2 sestry)
- ✓ otec František Alojz Gregor, matka Anna Gregorová
- ✓ detstvo trávil u starých rodičov

Školy:

- ✓ Ľudová škola – Tajov
- ✓ Meštianska škola – BB
- ✓ Obchodná akadémia – Praha

- ✓ člen spolku Detvan – M. R. Štefánik
- ✓ po štúdiu: nastúp - Vidiecka ľudová banka - Tatra banka - Ľudové noviny
- ✓ manželka – Hana Lilgová (Nadlak - 3 roky)
- ✓ 1915 - narukovanie s priateľom, právnikom a spisovateľom Jankom Jesenským – 1.svetová vojna
- ✓ aktéri zakladania česko-slovenských légií -1. ČSR

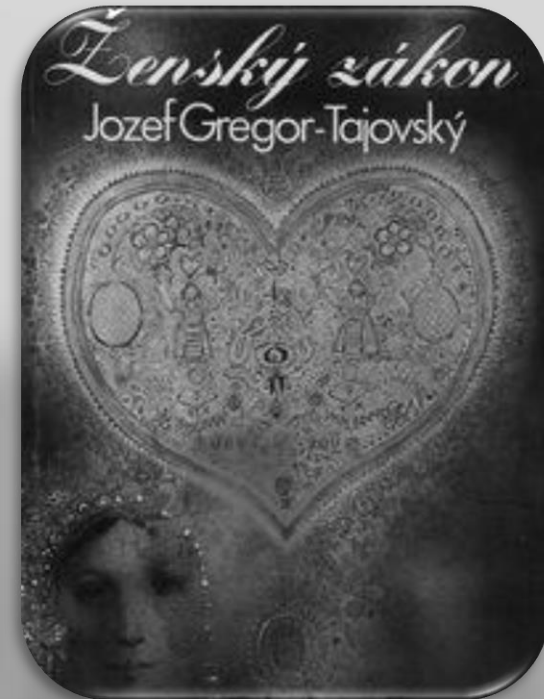
TVORBA

- ✓ predstaviteľ druhej vlny slovenského kritického realizmu
- ✓ zakladateľom slovenskej realistickej drámy
- ✓ Znaky:
 - ✓ zobrazuje chudobných ľudí, ktorí živorili a predsa boli naplnení bohatstvom ľudského citu
 - ✓ kritika ľudí, ktorí si svoje nešťastie zapríčinili sami (alkoholizmus)
 - ✓ útok proti slovenskej pasivite a neochote prijať vzdelanie
 - ✓ Nahrádza Kukučínovu mäkkosť v rozprávaní a to výrečnosťou detailu zovňajšku postavy a reči (je výrečný, čo sa týka oblečenia, gest, mimiky – niekedy až v ironických opisoch).
 - ✓ Snaha predložiť ľudu (čitateľom) „holú pravdu“

ŽENSKÝ ZÁKON

- ✓ *Literárny druh:* dráma, veselohra v štyroch dejstvách
- ✓ *Téma:* Vzťah dvoch mladých ľudí s prekážkami, vplyv peňazí na charakter človeka

POSTAVY

✓ Rod. Javorov:

Zuza Javorová – vdova, má dcéru Aničku, je jej jedno, koho si Anička vezme, len aby bola v manželstve šťastná. Je ale aj sebecká, chce, aby Anička ostala u nej bývať, keď sa vydá a aby jej pomáhala v domácnosti.

Anička Javorová – milé, dedinské dievča, úprimne ľúbi Miška, je mu verná.

✓ Rod. Maleckých:

Mara Malecká – chamtivá, klebetná, lakomá, ide jej len o peniaze, pre syna chce radšej bohatú nevestu ako jednoduché dievča, je to Zuzina sesternica

Jano Malecký – uhliar, zásadový, neutrálny, predstavuje zdravé sedliacke jadro, neverí klebetám, jeho myšlienka: „*Rozbroj nebudem začínať ja a ani nikto v mojom dome!*“

Miško Malecký – regrút, verí klebetám, ktoré sa rozširujú o Aničke, keď bol na vojne, no napokon zistil, že to boli iba výmysly

Dora Kalinovie – miestna klebetnica, dohadzovačka, príživníčka

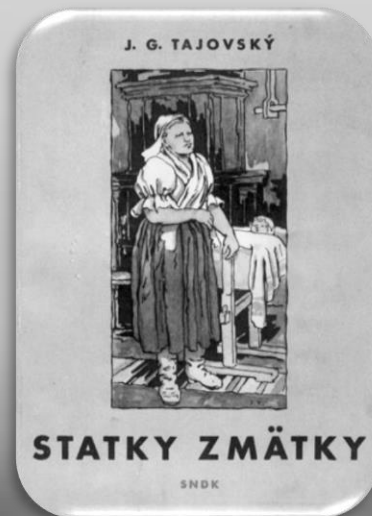
Števkó – sluha u Javorov
muzikanti, mládenci, dievčatá, deti

DEJ

Táto veselohra je o láske Aničky a Miška. Anička s Miškom sa skoro zasnúbia, ale Zuza(mama Aničky) a Mara(mama Miška) sa pohádajú, kde budú bývať. Zo zasnub nakoniec zide. Anička si však s Miškom sľúbia vernosť aj tak. Na druhý deň Miško odchádza na vojnu. Anička na neho verne čaká, kým príde nazad. Medzitým však vdova Dora ohovára Aničku pred Marou a Miška pred Zuzou. Dalo by sa povedať, že Miškovi našla novú nevestu a Aničke nového ženícha. Miško je po návrate opantaný klebetami a od Aničky sa odvráti. Dora si však vstúpi do svedomia a všetko vyrieši. Nové zasnuby sa uskutočnia pred očami celej dediny, na Štefanskej zábave.

STATKY - ZMÄTKY

- ✓ *Literárny druh:* dráma
- ✓ *Literárny žáner:* divadelná hra
- ✓ *Idea:* šťastie sa neskrýva v peniazoch, ale v láske, peniaze (statky) dokážu narobiť plno zmätkov a nepríjemností
- ✓ *Téma:* sobáš a život mladých ľudí kvôli sľúbenému majetku.

POSTAVY

ĽAVKOVCI:

Jano – pracovitý, ale chudobný

Žofa – Janova žena

Ďuro – ich syn

Beta – suseda Ľavkovcov

KAMENSKÍ:

Tomáš – tesár; nesúhlasí so svadbou, lebo nie je z lásky

Kata – jeho žena

Eva, Zuzka, Ondriš – ich deti

Mišo Kaňúrik – Evkin muž

PALČÍKOVCI:

Ondrej – gazdík; chce získať lacnú pracovnú silu do svojho

Mara – jeho žena

DEJ

Ľavkovci sa snažia oženiť syna Ďura s nevestou z bohatej rodiny, aby netrel biedu. Zapáči sa im návrh Palčíkovcov, aby oženili Ďura so Zuzkou Kamenskou. Tí podľa plánov Palčíkovcov sa mali o nich postarať v starobe a po ich smrti dostanú ich majetok. Konala sa svadba Ďurka a Zuzky. Prestáhovali sa k Palčíkovcom, no po pol roku Ďurko známy svojím temperamentom a záľubou posedieť si v krčme začal zahýbať Zuzke s Betou. S Betou chodil pred svadbou a teraz sa k nej znova vrátil. Keď to Zuzka zistila, chcela od Ďura odísť, no Kata aj Žofa ju prehovárali, aby ostala, že časom sa všetko na dobré obráti. Palčíkovci neboli spokojní s Ďurovou ani Zuzkinou robotou a preto im nechceli nič odkázať. Ďuro neprestal chodiť za Betou, preto ho Zuzka, i keď bola tehotná, opustila a vrátila sa do rodičovského domu. Ďuro sa znovu oženil, tento raz s Betou. Tá prišla do domu Palčíkovcov za vidinou veľkého bohatstva, no tá sa jej rozplynula pred očami, keď im Palčík odmietol odkázať majetok. Beta opustila Ďura a toho zase Palčík vyhodil zo svojho domu. Zuzke sa narodil syn, ktorého nazvala Ondrej. Na Vianoce sa všetci chceli udobriť s Kamenskými a chodili k nim, aby sa ospravedlnili. Ľavkovci sa ospravedľovali za Ďura, Palčíkovci zase hovorili, že nemohli tušiť ako to skončí a vynahraďiť citovú ujmu chceli tým, že jej synovi odkážu po smrti svoj majetok. Nakoniec prišiel Ďuro, aby si pozrel svojho syna. Prosil Zuzku, aby sa k nemu vrátila aspoň kvôli ich dieťaťu, no Zuzka, poučená predchádzajúcimi skúsenosťami, odmietla.

ÚRYVKY

ŽENSKÝ ZÁKON

2. výstup

Anička, Miško.

ANIČKA (*keď Miško dvere otvorí, vytrčí doň ruky a skríkne*): Medveď!

MIŠKO (*vo sviatočnom obleku, s paličkou v ruke, vo dverách sa usmeje*): Ba hádam líštička! (*Vstúpi; klobúk a paličku drží v ruke.*)

ANIČKA (*vyčítave*): Zas? Ja som nie falošná. (*Idú do popredia.*)

MIŠKO: No, veď nie naozaj. To som ja iba, že čo ty na to. (*Podáva jej ruku.*)

ANIČKA: Áno — len tak. A koľko ráz si mi to už —

MIŠKO (*vážnejšie*): Aká si ty, Anička! Mne, čo by si ty čo povedala, ja by som sa nemohol na teba hnevať.

ANIČKA (*chytro*): Lebo vieš, že ti ja takô nepoviem.

MIŠKO: No, veď ani ja ti už viac nie.

ANIČKA: Áno, i včera si mi nie? Že som potom od veľkých myšlienok ani oka zavrieť nemohla. Vždy si mi bol pred očima.

MIŠKO (*vzdychne*): Veď som ani ja nespál; mne tiež nedalo...

ANIČKA (*do reči*): Čo, Miško?

STATKY - ZMÄTKY

2. výstup

Lavko, Žofa.

LAVKO: Ej, ktoroukoľvek! Dobrý chlap si ženu nájde! Ja som starý, a keby tak prišlo...

ŽOFA: A keby som ja umrela! Tuto — hneď, meno moje! (*Hodí plecom; potom so žiaľom.*) Keď si dieťa do poriadku donesiem...

LAVKO: To ja nevrávim. Uchovaj ma, bože! Dost som mal s tebou kríža, kým som si ťa k ruke vycvičil. Ja len vravím, že sa chlap môže po vôli oženiť.

ŽOFA: Ani dievky miesto kola do plota nezapletajú. Ale bolo by to, bolo dobre, keby šla zaň.

LAVKO: Už ti vravím: pôjde — nepôjde! Pôjde druhá. O nášho Ďura sa netráp; len by on mal vôľu sa ženiť. Trhajú sa oň i v tanci. Čože ty vieš, keď do krčmy nechodievaš. Ja viem, čo je môj syn.

ŽOFA: I ja viem, meno moje! Veru sa takých v našej dedine veľa nenájde! Mládenec ani svieca. Ja sa za toho nikde nezahanbím. Kde sa obrátim, všade mi ho chvália, aký je urastený, driečny, dobrý, múdry, tanečník, že mu páru niet, meno...
...je.

VIDEO

✓ **Statky zmätky-** Jozef Gregor Tajovský- Baštrng

<https://youtu.be/IWnMC-XdU5E>

✓ **Maco Mlieč-** Jozef Gregor Tajovský- Baštrng

<https://youtu.be/xkjABXDS6QU>

ZDROJE

- ✓ <http://www.jozefmurgas.sk/jozef-gregor-tajovsky-zivotopis> (27. 11. 2019)
- ✓ <https://referaty.aktuality.sk/jozef-gregor-tajovsky/referat-22040> (27. 11. 2019)
- ✓ <https://referaty.aktuality.sk/jozef-gregor-tajovsky-zensky-zakon/referat-5793> (27. 11. 2019)
- ✓ <https://www.zones.sk/studentske-prace/citatelsky-dennik/3665-zensky-zakon-jozef-gregor-tajovsky/> (27. 11. 2019)
- ✓ <https://www.zones.sk/studentske-prace/citatelsky-dennik/4816-statky-zmatky-jozef-gregor-tajovsky/> (27. 11. 2019)

Ďakujeme za
pozornosť

